

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE RASZYN NA 2014 ROK

I. WSTĘP

„Narkotyki” i terminy wywodzące się z tego pojęcia (narkomania, narkoman) są najczęściej stosowane w odniesieniu do różnego rodzaju najczęściej nielegalnie wytwarzanych i dystrybuowanych substancji, które są używane i nadużywane w celu osiągnięcia pożądanej zmiany stanu psychiki. Powszechnie uważa się je za niezwykle groźne substancje, wykluczające możliwość kontrolowanego ich używania, prowadzącego do uzależnienia, poważnych konsekwencji zdrowotnych, niezdolności jednostki do prawidłowego funkcjonowania społecznego, a nierzadko nawet do śmierci. Niestety, substancje psychoaktywne towarzyszą dziejom ludzkości od zarania, a dążenie do uzyskiwania zmian w świadomości może być uznane u człowieka za coś powszechnego.

Każda kultura miała „swoje narkotyki”. Kulturze europejskiej od zarania towarzyszył powszechnie używany, a równocześnie bardzo niebezpieczny narkotyk jakim jest alkohol. W Ameryce Południowej panował obyczaj żucia liści krzewu coca, w Azji opium i haszysz.

Historia narkomanii pojmowanej w sposób współczesny zaczęła się na początku XIX wieku w Europie kiedy to w 1804 roku ze środków naturalnych zaczęto wyodrębniać półsyntetyczne alkaloidy. Wtedy to z maku opiumowego uzyskano morfinę.

Do lat pięćdziesiątych XX wieku narkoman to człowiek o wysokim statusie ekonomiczno-społecznym, będący co najmniej w średnim wieku i posiadający zdolność do w miarę dobrego funkcjonowania w społeczeństwie, od lat 60 i 70 wraz z powstawaniem subkultur młodzieżowych, szczególnie „dzieci kwiatów” pojawił się i zaczął narastać **problem narkomanii młodzieżowej**.

W latach 60 zaczęło też nasilać się zjawisko nielegalnej produkcji narkotyków, które z czasem stało się zjawiskiem zorganizowanej przestępczości.

Powyższe zjawiska spowodowały powstanie pod auspicjami Ligi Narodów, a potem ONZ systemu międzynarodowej kontroli narkotyków. Konwencje ONZ regulują legalną produkcję i obrót narkotykami do celów medycznych naukowych, jak i zwalczanie obrotu nielegalnego. System taki określa się jako prohibicyjny. Stronami konwencji ONZ jest dzisiaj przytłaczająca większość państw świata, co oznacza, iż system prohibicyjny ma charakter globalny, a ustawodawstwa wewnętrzne poszczególnych państw muszą być do niego dostosowane.

W Polsce takim aktem prawnym jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Działalność w zakresie objętym w/w ustawą prowadzi Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Rozpowszechnienie używania narkotyków w Polsce jest niższe niż w innych krajach UE, z wyłączeniem zażywania leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza (18% badanych). W przypadku tych środków Polska należy do krajów o najwyższym rozpowszechnieniu.

Wyniki badań ogólnopolskich realizowanych metodologią ESPAD w 2007 r. wskazały na stabilizację lub nawet spadek problemu używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej. W 2007 r. 16% badanej młodzieży (15-16 lat) deklaroowało chociaż jednorazowy kontakt z marihuaną i haszyszem, a w przypadku amfetaminy 4%. Wyniki badania ESPAD z 2011 r. wskazały, że najbardziej popularne substancje nielegalne, po które sięga młodzież, to marihuana i haszysz. Do używania przetworów konopi przyznało się 24,3% 15-16-latków i 37,3% 17-18-

latków. W obu przypadkach stanowiło to wzrost względem wyników z 2007 r. Wśród substancji nielegalnych na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania uplasowała się amfetamina. Nie odnotowano jednak zdecydowanego zróżnicowania pomiędzy pomiarami w 2007 r. i 2011 r. w przypadku stymulantów (substancje działające pobudzająco np. amfetamina) oraz innych substancji (dane Krajowego Biura).

W gminie Raszyn nie przeprowadzono badań na temat używania narkotyków wśród dorosłych mieszkańców. Dlatego tylko z danych Policji i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wiadomo, że problem istnieje, ale nie wiadomo na jaką skalę.

Przeprowadzono jednak „ Diagnozę zachowań i postaw młodzieży w ujęciu profilaktyki zintegrowanej dla klas II i III gimnazjum w roku szkolnym 2012/2013 w Gimnazjum nr 1 w Raszynie”.

Młodzież częściej zgłaszała korzystanie z narkotyków w ciągu ostatniego pół roku niż ostatniego miesiąca. Taki obraz wyników może oznaczać, że część z nich eksperymentowała z zażywaniem narkotyków i tu potrzebna jest czujność, żeby zjawisko nie rozprzestrzeniło się. Z drugiej strony istnieje obawa, że część młodzieży (6% dziewcząt i chłopców z klas drugich oraz 17% dziewcząt i chłopców z klas trzecich) korzystała z tego typu substancji od dłuższego czasu, i że niektóre z tych osób mogą być już na drodze do uzależnienia.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę używanie „dopalaczy”, to w gimnazjum dziewczęta w klasach trzecich częściej niż ich młodsze koleżanki zgłaszały korzystanie z tych substancji w ciągu ostatniego roku. Jest to najwyższy wynik w zestawieniu 10 porównywanych szkół i jest to wynik niepokojący. Odsetek chłopców używających tego typu substancji w obu poziomach klas jest identyczny.

Niezależnie od przedstawionego wyniku warto wiedzieć, że sięganie po „dopalacze” może być wstępem do korzystania z innych, nielegalnych środków psychoaktywnych.

W opinii 25% młodzieży, narkotyki i „dopalacze” są dla niej dość łatwo lub bardzo łatwo dostępne.

Diagnoza wskazuje też na obecność czynników chroniących przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i problemowych. Są nimi wskazywanie na mamę i tatę jako najważniejszych przewodników w życiu oraz duże znaczenie wiary (religii) w życiu większości młodzieży.

II. REKOMENDACJE

1. Przeprowadzenie diagnozy zjawiska używania substancji psychoaktywnych w gminie Raszyn.
2. Określenie możliwych działań profilaktycznych, które mogłyby być skierowane do rodzin zagrożonych marginalizacją i uzależnieniami, rodzin w kryzysie, rodzin które z uwagi na pracę nie mają czasu dla dzieci.
3. Promowanie programów i działań skierowanych wielopłaszczyznowo, na dzieci rodziców oraz nauczycieli.
4. Przeznaczenie środków na warsztaty, superwizje i szkolenia dla placówek i osób zajmujących się pracą z dziećmi i rodzinami szczególnie na polu profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii

5. Zmiana sposobu myślenia o kosztach- przeliczanie zainwestowanych środków na zysk i oszczędność (również na zyski i oszczędności niepoliczalne np. spokój w rodzinach).
6. Promowanie interdyscyplinarnej współpracy między placówkami i organizacjami w zakresie profilaktyki zintegrowanej.

III. REALIZATORZY I WSPÓLREALIZATORZY PROGRAMU

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki Uzależnień,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie,
5. Komisariat Policji w Raszynie
6. Raszyńskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub ARKA
7. Szkoła Podstawowa w Raszynie
8. Szkoła Podstawowa w Ładach
9. Szkoła Podstawowa w Sękocinie
10. Gimnazjum w Raszynie
11. Przedszkole „Pod Topolą”
12. Przedszkole „ W Stumilowym Lesie”
13. Przedszkole w Dawidach
14. Przedszkole w Sękocinie,
15. Ognisko Wychowawcze w Jaworowej
16. Świetlica „Świetlik” w Rybiu
17. GOK
18. GOS

IV. KOORDYNATOR

- Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki Uzależnień

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny – ograniczenie skali zjawiska używania narkotyków w gminie Raszyn.

Cele ogólne:

- 1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych.**

Cele szczegółowe:

- 1.1. Wspieranie rozwoju działań i programów profilaktycznych w szczególności do dzieci i młodzieży,

- dostarczanie wiedzy na temat zagrożeń spowodowanych wchodzeniem w sytuacje ryzykowne poprzez realizację programów informacyjno – edukacyjnych oraz zajęcia profilaktyczne dotyczące utrwalania umiejętności psychologicznych, podejmowania racjonalnych decyzji w sytuacji kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, radzenia sobie z presją grupy, rozwój umiejętności społecznych i innych,
- dofinansowanie szkolnych i środowiskowych projektów profilaktycznych,
- dofinansowanie wyjazdów wakacyjnych, półkolonii, zimowisk, obozów i innych,
- dofinansowanie działalności placówek oświatowych, wychowawczych, świetlic środowiskowych i innych,
- dotarcie do dzieci i młodzieży z informacją na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych,
- organizowanie imprez i konkursów promujących zdrowy tryb życia.

1.2. Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, opiekunów, nauczycieli i pedagogów,

- prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych mających na celu zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów,
- szkolenia i superwizje dla nauczycieli i wychowawców.

1.3. Profilaktyka uniwersalna podnosząca wiedzę o szkodliwości używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz możliwościach uzyskania wsparcia,

- podnoszenie wiedzy mieszkańców na temat zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych w tym zakup i kolportaż materiałów edukacyjno- informacyjnych oraz książek,

1.4. Wspieranie rozwoju alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w szczególności:

- dofinansowanie działalności placówek oświatowych, wychowawczych i środowiskowych propagujących alternatywne spędzanie wolnego czasu poprzez prowadzenie zajęć rekreacyjno- sportowych, edukacyjno- rozwojowych, kulturalno – artystycznych i innych,
- oferty zajęć alternatywnych wspomagających działania aktywizujące lokalną społeczność (np. wycieczki, festyny gminne i środowiskowe),
- wspieranie wolontariatu.

Odbiorcy – mieszkańcy gminy Raszyn.

Wskaźniki – liczba realizowanych programów, liczba uczestników programów, liczba szkoleń, liczba placówek realizujących programy, liczba odbiorców działań alternatywnych, liczba placówek realizujących działania alternatywne.

2. Ograniczenie rozmiarów szkód społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych będących konsekwencją używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Cele szczegółowe:

- 2.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin,

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, w tym wsparcie psychologiczne i motywowanie do podjęcia terapii dla osób uzależnionych od narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

2.2. Poprawa funkcjonowania rodzin w których występują uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Odbiorcy- mieszkańcy gminy Raszyn.

Wskaźniki- ilość udzielonych konsultacji, ilość konsultacji dla uzależnionych, ilość konsultacji dla współuzależnionych, ilość osób którym udzielono porad.

3. Wspieranie działań zapewniających utrzymywanie abstynencji osób uzależnionych od narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Cele szczegółowe:

- 3.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji) propagujących abstynencję oraz zdrowy tryb życia,
- dofinansowanie działalności środowisk i organizacji abstynenckich prowadzących działania korespondujące z ofertą terapeutyczną placówek leczenia uzależnień.

Odbiorcy – osoby uzależnione, współuzależnioną, dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym, osoby współpracujące z organizacjami abstynenckimi.

Wskaźniki- ilość osób zaangażowanych w działania, wysokość środków przeznaczonych na działania

4. Podnoszenie jakości usług i rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w obszarze pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Cele szczegółowe:

- 4.1. Wzmacnianie zasobów i kompetencji zawodowych realizatorów gminnego programu przeciwdziałania narkomanii,
- zabezpieczenie oferty szkoleniowej skierowanej do osób realizujących wspierających program przeciwdziałania narkomanii,
  - zapewnienie realizatorom gminnego programu przeciwdziałania narkomanii sprzętu i wyposażenia,
- 4.2. uruchomienie i prowadzenie zakładki profilaktycznej na stronie internetowej gminy Raszyn.

Odbiorcy- realizatorzy gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

Wskaźniki- ilość szkoleń, ilość osób przeszkolonych,

5. Diagnozowanie i ewaluacja działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.

Cele szczegółowe:

- 5.1. Gromadzenie danych od realizatorów gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, dotyczące wskaźników w celu opracowania rocznych sprawozdań.
- 5.2. Opracowanie aktualnej diagnozy problemów używania narkotyków w gminie Raszyn.

Odbiorcy- realizatorzy gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki na realizację „Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Raszyn na rok 2014 pochodzą z:
  - opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
  - z darowizn i zapisów.
2. Środki pochodzące z opłat są wydzielone w budżecie Gminy w rozdziale 85153.
3. Środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w bieżącym roku budżetowym, są zamieszczane w wykazie wydatków, nie wygasają z upływem tego roku i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
4. Działania objęte Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii prowadzone będą z uwzględnieniem Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz Ustawy - Prawo zamówień publicznych.

VII. NADZÓR

Nadzór nad realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na terenie gminy Raszyn w 2014 r. sprawuje Wójt Gminy Raszyn.